

Het college van Gedeputeerde Staten
in de provincie Limburg
G.H.M. Driessen
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

Rijnstraat 8
Postbus 20951
2500 EZ Den Haag
Interne postcode IPC 210

Telefoon 070-3392357

Fax 070-3392525

www.vrom.nl

**Limburgse reactie op de motie van Heugten inzake
woningmarktproblematiek Zuid-Limburg.**

Datum	Kenmerk
11 NOV. 2008	DGWWI/S&B2008065523 Z3157428

Uw brief	Uw kenmerk
22 juli 2008	RO2008/27272

Geachte College,

Ik dank u voor uw brief van 22 juli 2008. Laat ik u op voorhand nogmaals complimenteren met de voortvarendheid waarmee u de verkenningen van kansen en problemen rondom de krimpproblematiek in Limburg ter hand heeft genomen. U vervult hiermee een voortrekkersrol, waarbij uw praktische ervaringen en oplossingen kunnen worden overgedragen aan andere gemeenten, provincies en corporaties.

In uw brief refereert u aan de motie van Heugten c.s. (31 200 XVIII nr. 19). Ik zal in mijn antwoord ingaan op de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de motie. Daarnaast zal ik ook ingaan op de punten die u in uw brief noemt terzake het zogenoemde "Topteam" en de relatie met de verstedelijkingsafspraken. In uw brief heeft u ook een aantal suggesties opgenomen om de ideeën – hoe om te gaan met de krimpproblematiek – om te zetten in een handelingsperspectief. U noemt daarbij de:

- Instelling van een herstructureringsfonds;
- Experimenten met gebiedsconcessies (Commissie Dekker)
- Samenvoeging en decentralisatie van het ISV en het BLS; en
- Vervolgacties 'Limburg TransforMEERT' (wijkenaanpak, investeringen van provincie, gemeenten en corporaties.

Ik zal op elk van de vier punten afzonderlijk mijn standpunt duidelijk maken.

De motie van Heugten

De motie van Heugten verzoekt de regering om – in samenwerking met de decentrale overheden - een plan van aanpak op te stellen om verpaupering bij krimpende woningmarkten tegen te gaan (motie van Heugten c.s. 31 200 XVIII nr. 19) en noemt daarbij 3 aandachtsgebieden: Oost-Groningen, Zuid-Limburg en Zeeuws-Vlaanderen.

In reactie op deze motie heb ik aangegeven, dat ik een aanvullende brief naar de Tweede Kamer zal sturen, waarin ik kom met een nadere uitwerking van mijn beleid op het niveau van de afzonderlijke regio's en woningmarktgebieden (Tweede Kamer, vergaderjaar 2007-2008, 31200 XVII, nr.15). Mijn beleidsinzet per regio en woningmarktgebied zal ik op grond van analyses, en de afstemming daaromtrent met de decentrale overheden, bepalen. Daarbij zal ik ook ingaan op regio's waar krimp voorzien is. In ieder geval moet de motie - zo heb ik aangegeven - betrekking hebben op regio's waar in de periode vóór 2020 krimp van het aantal huishoudens en van de woningbehoefte aan de orde is.

Inmiddels heb ik een brief over de "Verstedelijkingsafspraken 2010-2020" naar de Tweede Kamer gezonden. Hierin heb ik – onder andere - de nieuwe woningbouwopgave voor de periode 2010 - 2020 geschetst. Daarbij constateer ik toenemende regionale verschillen die ruwweg in drie type regio's zijn te onderscheiden: krimpregio's, ontspannen regio's en regio's met een voortdurende hoge druk.

Zoals gezegd moet de motie betrekking hebben op die gebieden waar vóór 2020 sprake is van krimp van het aantal huishoudens. Om mij een beeld te vormen van de problematiek heb ik – op grond van de uitbreidingsbehoefte – voor Zuid-Limburg onderzocht in welke mate en in welke perioden krimp van het aantal huishoudens zich daadwerkelijk vóór 2020 voordoet. Hierbij ben ik uitgegaan van een trendmatige benadering van de behoefte-ontwikkeling. In een ambtelijk overleg met uw vertegenwoordigers is deze werkwijze getoetst en akkoord bevonden. Onderstaande tabel geeft een illustratie van de ontwikkeling van de 'huishoudenskrimp' in Zuid-Limburg.

	2006-2009	2010-2014	2015-2019
Parkstad	812	-959	-2113
Overig Zuid-Limburg	1484	789	-1272
Zuid-Limburg totaal	2296	-170	-3385

Ik kom op basis van deze analyse voor de woningmarkt en het woonbeleid in Zuid-Limburg tot de volgende conclusie. In de regio Zuid-Limburg speelt krimp van het aantal huishoudens vanaf 2010. Deze krimp manifesteert zich dan echter volledig in Parkstad, waar het in de periode 2010-2020 kan gaan om een afname van het aantal huishoudens met ruim 3000. In Overig Zuid-Limburg is krimp van het aantal huishoudens vanaf 2015 een issue.

Topteam Heerlen

Tijdens mijn wijkbezoeken aan de Limburgse "40 wijken" in Heerlen en Maastricht is het onderwerp krimp herhaaldelijk aan de orde geweest. Ik heb daarbij steeds gewezen op de verantwoordelijkheden en rollen voor de verschillende overheden die het thema krimp met zich mee brengt. Mijn beleidsuitgangspunt is dat het beleidsthema krimp primair een verantwoordelijkheid is voor de decentrale overheden. In geval van hardnekkige problemen die gemeenten en/of provincies niet zelf, tesamen met de corporatiesector, kunnen oplossen, kan in partnership met het Rijk en in samenspraak met lokale partijen worden gezocht naar een oplossing. Geheel in die lijn zijn wij in de charter met de gemeente Heerlen over de wijkenaanpak, overeengekomen om gezamenlijk aan de slag te gaan met het onderwerp krimp. Ik heb daarvoor afgesproken het 'Topteam Heerlen' te installeren om problemen en oplossingen samen te verkennen. De heren J. Mans en H. Dijkstal hebben zich bereid verklaard om in het topteam zitting te nemen. De door de decentrale overheden genomen initiatieven en zeker ook de in uw brief genoemde suggesties zullen deel uit maken van de advisering over de bevolkingsafname van het Topteam Heerlen. Uiteraard zullen de resultaten beschikbaar worden gesteld aan andere provincies, regio's en gemeenten. Het bij u in ontwikkeling zijnde 'Kennisknooppunt Krimp' kan hier mogelijk voor gebruikt worden.

De verstedelijkingsafspraken

Het kabinet heeft zijn voornemens ten aanzien van de in 2009 te maken verstedelijkingsafspraken 2010-2020 eind juni per brief aan u kenbaar gemaakt. Het kabinet kiest daarbij een regiospecifieke ofwel gedifferentieerde benadering op basis van regionale verschillen. Reden daarvoor is, onder andere, het verschil tussen regio's met krimp, met een ontspannen woningmarkt en regio's met een gespannen woningmarkt. Met name in de ontspannen regio's en krimpregio's komt meer nadruk te liggen op de kwalitatieve opgave. Maatregelen als renovatie en vergroten van de levensduur van woningen, herstructurering en vervangende nieuwbouw worden gaandeweg belangrijker dan het vergroten van de woningvoorraad, mede om de leefbaarheid in deze regio's te verbeteren en ruimtelijke segregatie tegen te gaan.

Op dit moment is Parkstad Limburg aan de slag om een gebiedsdocument op te stellen waarin een integraal beeld wordt geschetst van de regionale verstedelijkingsopgave, lopende projecten, bestaande afspraken en knelpunten/dilemma's. Dit gebiedsdocument vormt uiteindelijk, samen met de integrale beleidsinzet van het rijk met betrekking tot de verstedelijkingsafspraken, de basis voor de bestuurlijke overleggen tussen rijk en de regio die komend jaar gaan plaatsvinden.

De stedelijke regio's die met krimp-problematiek te kampen hebben (dit geldt in ieder geval voor Parkstad Limburg) nemen die problematiek mee bij het opstellen van het betreffende gebiedsdocument. Daarbij zal het rijk stimuleren dat optimaal wordt afgetapt van en uitgewisseld met andere lopende initiatieven met betrekking tot krimp in Zuid-Limburg om tot een goede analyse van de problematiek te komen. Er zal nog moeten blijken, of en zo ja welke rol hier voor het rijk is weggelegd. Hiermee wordt invulling gegeven aan de toezegging om te komen tot een Plan van Aanpak waar de motie van Heugten om vraagt. Het huidige voornemen is dat de afspraken in 2009 gemaakt gaan worden. Laat dat de voortvarendheid waarmee u met de krimp-problematiek aan de slag bent niet in de weg staan. Ik verwacht dat u die acties die wenselijk en mogelijk zijn alvast in gang zet.

Instellen van een herstructureringsfonds

In uw brief suggereert u de instelling van een zogenoemd 'Herstructureringsfonds' waarin door alle partijen (gemeenten, corporaties, provincies en rijk) gelden worden gestort om de herstructurering te stimuleren maar waarbinnen ook ontwikkelingsrechten kunnen worden verhandeld.

Ik wil me voor de beantwoording van uw suggestie baseren op nadere informatie waarover ik op dit moment nog niet beschik. Het gaat hierbij om de vraag of en hoe een dergelijk fonds een bijdrage kan leveren aan de aanpak van krimp. Overigens is er, voorzover ik op dit moment kan overzien, geen wettelijk kader voor een dergelijk fonds. Omdat uw suggestie ter zake het herstructureringsfonds (inclusief de vraag met betrekking tot een wettelijk kader hiervoor) ook is aangeboden aan het eerder genoemde Topteam Heerlen participeert het rijk actief bij de uitwerking van het idee, waarmee binnenkort wordt gestart. Ik wacht met belangstelling de resultaten van deze uitwerking af. Mocht u ondertussen zelf nieuwe danwel andere informatie hebben, dan ontvang ik die uiteraard (via mijn accountmanager WWI) graag.

Experimenten met gebiedsconcessies (de Commissie Dekker)

U geeft aan kansen te zien voor experimenten met gebiedsconcessies in de krimpgebieden. De nieuwe Wro, in het bijzonder de regeling voor grondexploitatie in die wet, biedt naar mijn mening een toereikend wettelijk kader om gebiedsconcessies in de praktijk te beproeven. In het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT)-overleg van 28 mei jl. heeft minister Cramer al ingestemd met het ondersteunen van een experiment gebiedsconcessies voor het gebied Ooijen-Wanssum in de provincie Limburg. In het kader van de verstedelijkingsopgave 2010-2020 sta ik ook open voor experimenten met gebiedsconcessies in de krimpgebieden. Ik wacht meer concrete voorstellen in dat verband met belangstelling af.

Samenvoeging en decentralisatie van het ISV en het BLS

Het ISV en het BLS worden niet samengevoegd. Het kabinet is voornemens om, na een technische herijking, een volgende tranche van het ISV te starten voor de beleidsperiode 2010 t/m 2014. Het is mijn inzet om het ISV zo snel als dit mogelijk is te decentraliseren naar het Gemeente- en het Provinciefonds. Het BLS wordt ingezet ten behoeve van het woningbouwbeleid voor de periode vanaf 2010. Het kabinet wil voor de periode 2010 tot 2020 verstedelijkingsafspraken maken met de stedelijke regio's; afspraken over de woningproductie zullen daar in ieder geval deel van gaan uitmaken. Daarom wil ik de vormgeving van het toekomstig BLS voor de periode 2020 laten samenhangen met een goed en volledig inzicht in de opgave voor (o.a.) woningbouw en stedelijke vernieuwing in de 20 stedelijke regio's. De uiteindelijke vormgeving kan een meer of minder programmatisch of projectgericht karakter krijgen.

Vervolgacties 'Limburg TransforMEERT' (wijkenaanpak, investeringen van provincie, gemeenten en corporaties.)

Met de Limburgse corporatiesector heeft u in de afgelopen periode afspraken gemaakt over meerjaren investeringsprogramma's (van circa 8 miljard euro) om buurten en kernen in Limburg ook in de toekomst leefbaar en vitaal te houden. Ook als provincie draagt u hier het nodige aan bij.

In het kader van de wijkenaanpak ben ik al overeengekomen om samen aan de slag te gaan met de krimp-problematiek in de gemeente Heerlen en de omliggende regio. Ik ben op dit moment ook in gesprek met betrokken partijen om mijn beleid te formuleren over het stedenbeleid na 2009. Kenmerkend voor dit nieuwe stedenbeleid zal een actievere en selectievere rijksoverheid zijn die zowel een gebiedsgerichte als een themagerichte benadering zal bevatten. Een van de thema's zal de problematiek rondom krimp zijn waarbij de vraag centraal staat hoe partijen tot een effectieve aanpak van dit type complexe opgaven kunnen komen.

Resumerend

Uit het bovenstaande blijkt uw vraag om de nodige support van het rijk bij het uitwerken van de door u genoemde ideeën al volop en al werkende weg te worden ingevuld. De afspraken binnen de wijkenaanpak, de verstedelijkingsafspraken en het nieuwe stedenbeleid geven bovendien nog veel mogelijkheden en ruimte om in partnership tot effectieve maatregelen en ondersteuning te komen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de toezegging om te komen tot een Plan van Aanpak waar de motie van Heugten om vraagt. In de eerder genoemde op te stellen gebiedsdocumenten en de mede daarop gebaseerde te maken verstedelijkingsafspraken kunnen de benodigde acties en werkzaamheden op een afdoende wijze worden geborgd.

Ik realiseer me dat u op het thema krimp een voortrekkersrol vervult. Ik hecht eraan dat uw praktische ervaringen en oplossingen kunnen worden overgedragen aan andere gemeenten, provincies en corporaties. Aan deze kennisoverdracht wil ik een actieve bijdrage leveren en daarbij ook de deskundigheid en kennis van bijvoorbeeld de VNG en Aedes benutten. Het bij u in ontwikkeling zijnde 'Kennisknooppunt Krimp' kan hier mogelijk voor gebruikt worden. Ik ga er op dit moment vanuit dat het waarschijnlijk is dat we in de toekomstige verstedelijkingsafspraken ook afspraken met betrekking tot de krimpproblematiek in Parkstad Limburg kunnen maken. Ik heb vernomen dat inmiddels door het NICIS is besloten om een betekenisvolle financiële bijdrage te verstrekken aan het Kennisknooppunt. Ik ben niet bereid hiervoor een afzonderlijke rijksbijdrage beschikbaar te stellen. Het NICIS wordt immers voor een groot deel door het rijk gesubsidieerd.

Op dit moment wordt er een kabinetsreactie voorbereid ter zake de adviezen die zijn uitgebracht door de Raad voor het Openbaar Bestuur (Rob) en de Raad voor de Financiële Verhoudingen (Rfv) over het onderwerp bevolkingsdaling. Uit deze adviezen blijkt dat het woonbeleid en de woningmarkt een deelfacet is van een bredere problematiek die bij krimp kan optreden. Ik verwacht de kabinetsbrede reactie in het voorjaar 2009.

Hoogachtend,
de minister voor Wonen, Wijken en Integratie,

drs. Ella Vogelaar

